

УДК 658.15

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕТЯНА РУБАН,*кандидат економічних наук, доцент кафедри "Фінанси і банківська справа"
Донецького національного технічного університету***ПРИНА БІЛОБРОВА,***кандидат економічних наук, доцент кафедри "Фінанси і банківська справа"
Донецького національного технічного університету***КАРИНА КАНДИБА,***Донецький національний технічний університет*

У статті розглянута послідовність етапів реалізації механізму управління фінансовою стійкістю підприємства, показані особливості застосування цього механізму для умов діяльності підприємства алюмінієвої промисловості, зокрема розроблено структуру плану використання коштів, помісячний платіжний календар на рік, плановий звіт про фінансові результати, розраховано прогнозний індикатор фінансової стійкості підприємства. На думку авторів, запропонований механізм дозволить підвищити стійкість фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, механізм управління фінансовою стійкістю, індикатор фінансової стійкості, платіжний календар.

Постановка проблеми. Дослідження різних аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства належить до найбільш актуальних проблем сучасної вітчизняної економіки.

Особливо важливим питанням при забезпеченні стабільного функціонування суб'єктів господарювання є розробка дієвого механізму управління фінансовою стійкістю, який являє собою сукупність заходів, методів та інструментів, що застосовуються в процесі управління та за допомогою яких забезпечується достатній рівень фінансової стійкості підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовою стійкістю ведуть вітчизняні й зарубіжні науковці, серед яких слід виділити праці М. С. Абрютіної, М. І. Баканова, І. А. Бланка, Ю. Брігхема, Дж. Ван Хорна, О. В. Грачова, К. Друрі, О. В. Іваницької, К. В. Ізмайлової, М. Я. Коробова, М. А. Поддєрьогіна, Г. В. Савицької, О. С. Філімоненко, К. Хеддервіка та інших. Більшість із них приділяють увагу окремим складовим механізму управління фінансовою стійкістю, особливо аналізу, оцінці та прогнозуванню її рівня. Питання щодо цілісної системи управління фінансовою стійкістю підприємства в сучасних умовах опрацьоване менш ґрунтовно.

Метою статті є розробка ефективного механізму управління фінансовою стійкістю підприємства, зокрема в умовах алюмінієвої промисловості.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо як робочу пропозицію такі етапи реалізації механізму управління фінансовою стійкістю (рис. 1).

На першому етапі реалізації механізму управління фінансовою стійкістю необхідно оцінити фактичну стійкість фінансового стану підприємства, для чого, як правило, використовуються абсолютні, відносні та інтегральні показники. Перевагою використання абсолютних показників для оцінки фінансової стійкості є простота розрахунків, але такий підхід не розкриває багатогранності поняття "фінансова стійкість", адже переважно будується на тому, що для стійкого розвитку підприємства достатньо тільки власних джерел для покриття запасів.

Відносними показниками, які характеризують фінансову стійкість із різних аспектів та найчастіше використовуються, є коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, коефіцієнт стабільної структури оборотних активів, індекс постійного активу та коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Однак така кількість коефіцієнтів не дає можливості побачити, яким у цілому є рівень фінансової стійкості підприємства. Для усунення цього недоліку в процесі аналізу треба поєднати всі показники за допомогою інтегральної оцінки [1, с. 408].

Існують різні підходи до інтегральної оцінки рівня фінансової стійкості. Так, О. В. Хомів [2, с. 335] рекомендує розраховувати індикатор фінансової стійкості методом віддалення від еталону (оптимального чи середньогалузевого значення показника) за формулою:

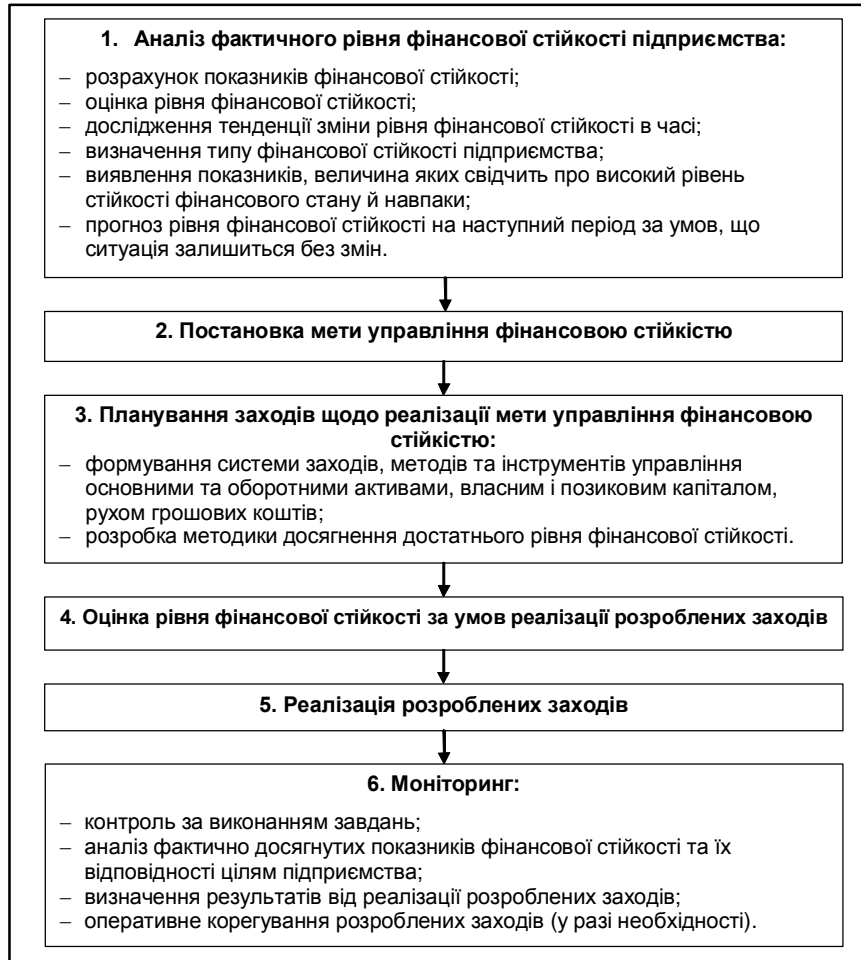

Рис. 1. Етапи реалізації механізму управління фінансовою стійкістю.

$$I_{\Phi C} = \sqrt{\sum_{i=1}^n \left(1 - \frac{x_{ij}}{x_i^e}\right)^2 \cdot f_i}, \quad (1)$$

де $I_{\Phi C}$ - індикатор фінансової стійкості підприємства;

x_{ij} - значення i -го показника в період часу j ;

x_i^e - еталон (оптимальний чи середньогалузевий рівень) i -го показника;

f_i - вагомість (значення) i -го показника;

n - кількість показників, які найкраще оцінюють рівень фінансової стійкості підприємства.

Головною проблемою використання такої методики є певна складність надання кожному показнику вагомості, адже треба чітко усвідомлювати, наскільки впливає на кінцевий результат той чи інший коефіцієнт.

Для вирішення цієї проблеми, А. О. Недосекін рекомендує проранжувати коефіцієнти в порядку спадання їх значущості й на основі правила Фішберна знайти вагомість кожного окремого показника [3]:

$$f_i = \frac{2(n - r_i + 1)}{(n + 1)n}, \quad (2)$$

де f_i - вагомість i -го коефіцієнта;

r_i - ранг i -го коефіцієнта.

Таким чином, формула розрахунку індикатора фінансової стійкості матиме вигляд:

$$I_{\Phi C} = \sqrt{\sum_{i=1}^n \left(1 - \frac{x_{ij}}{x_i^e}\right)^2 \cdot \frac{2(n - r_i + 1)}{(n + 1)n}}. \quad (3)$$

Застосуємо розглянуту методику до умов діяльності підприємства алюмінієвої промисловості ТОВ "ТПК Укрсплав". Розрахуємо індикатор фінансової стійкості для підприємства за останні 4 роки (табл. 1).

Чим ближче значення індикатора до 0 (тобто відхилення фактичних показників від еталона мінімальне), тим вищий рівень фінансової стійкості має підприємство. Із таблиці 1 видно, що індикатор фінансової стійкості у 2009-2011 роках має тенденцію до збільшення, тобто фактичні коефіцієнти фінансової стійкості з кожним роком усе більше відхиляються від рекомендованого значення. У 2012 році ситуація трохи покращилась, однак індикатор усе ще є далеким від 0, тобто фінансовий стан підприємства можна характеризувати як нестійкий.

З метою обґрунтування необхідності управління фінансовою стійкістю підприємства, рекомендуємо зробити прогноз її рівня на наступний період за умов, що ситуація залишиться без змін. Для цього побудуємо трендове рівняння за допомогою функції ЛІНЕЙН, заснованої на застосуванні методу найменших квадратів, в EXCEL.

У результаті отримуємо рівняння:

Таблиця 1. - Розрахунок індикатора фінансової стійкості у 2009-2012 роках

Ранг, r_i	Коефіцієнти, x_i	2009	2010	2011	2012	Еталон, x_i^e	Вагомість, f_i
1	Коефіцієнт автономії	0,008	0,005	0,003	0,01	0,5	0,25
2	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,04	0,09	0,05	0,07	1	0,21
3	Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	-0,53	-1,69	-1,29	-2,41	0,5	0,18
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-32,26	-98,61	-119,73	-48,07	0,3	0,14
5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0	0	0	0,78	0,4	0,11
6	Коефіцієнт стабільної структури оборотних активів	-0,38	-0,97	-0,64	-0,91	0,1	0,07
7	Індекс постійного активу	33,26	99,61	120,73	49,07	0,9	0,04
Індикатор фінансової стійкості		41,28	125,35	152,08	61,38	-	-

$$I_{\Phi C} = 24,99 + 3,02 t, \quad (4)$$

де $I_{\Phi C}$ - індикатор фінансової стійкості.

Таким чином, індикатор фінансової стійкості з кожним роком у середньому збільшується на 3,02, тобто фактичні значення коефіцієнтів усе більше відхиляються від оптимальних. Прогнозне значення індикатора на 2013 рік:

$$I_{\Phi C 2013} = 24,99 + 3,02 \cdot t = 24,99 + 3,02 \cdot 5 = 40,11$$

Прогнозне значення індикатора фінансової стійкості на наступний період за вищевикладеною методикою становитиме 40,11, тобто при збереженні існуючої динаміки розвитку підприємства стійкість фінансового стану підприємства погіршиться. Виходячи із цього, нагальною є розробка заходів підвищення рівня фінансової стійкості ТПК "Укрсплав".

Після того, як було визначено рівень стійкості фінансового стану та встановлена необхідність управління з метою його підвищення, переходимо до другого етапу реалізації механізму управління фінансовою стійкістю.

На другому етапі (рис. 1) необхідно визначити мету управління фінансовою стійкістю. Аналіз відносних показників "ТПК Укрсплав" (табл. 1) свідчить про те, що частка його власного капіталу є дуже малою, а позикового - критично великою. Власний капітал навіть не покриває необоротних активів, що призводить до відсутності власного оборотного капіталу. Така ситуація склалась через те, що підприємство отримує прибутки, які не покривають збитків попередніх періодів. За умов браку власних коштів підприємство починає використовувати позикові. Однак часто обсяги позик є необґрунтованими й перевищують реальну потребу.

Виходячи з вищесказаного, метою управління фінансовою стійкістю досліджуваного підприємства є зростання прибутку та мінімізація кредиторської заборгованості.

У нашому випадку непокриті збитки у 2012 році склали 7856 тис. грн, тому прибуток 2013 року повинен бути як мінімум на 7856 тис. грн більшим за попередній рік, щоб покрити збитки та залишитись на рівні 2012 року. Резерви для підвищення прибутку промисловому підприємству слід шукати в процесі операційної діяльності, тому саме прибуток від операційної діяльності ($\Pi_{оп.д.}$) заплануємо на 7856 тис. грн більшим, ніж у 2012 році:

$$\Pi_{оп.д. 2013} = \Pi_{оп.д. 2012} + 7856 = 10320 + 7856 = 18176 \text{ (тис. грн)}$$

На основі методу екстраполяції тренду було встановлено, що у 2013 році інші операційні доходи "ТПК Укрсплав" очікуються на рівні 106249 тис. грн, а витрати - на рівні 104175 тис. грн. Тобто прибуток від іншої операційної діяльності складе:

$$\Pi_{ін.оп.д. 2013} = 106249 - 104175 = 2074 \text{ (тис. грн)}$$

Для того, щоб отримати заплановану величину прибутку від операційної діяльності в сумі 18176 тис. грн, валовий прибуток ($BП$) має дорівнювати:

$$BП_{2013} = \Pi_{оп.д. 2013} - \Pi_{ін.оп.д} + AB + BЗ = 18176 - 2074 + 67055 + 3394 = 86551 \text{ (тис. грн)},$$

де AB - адміністративні витрати,

$BЗ$ - витрати на збут.

Таким чином, валовий прибуток досліджуваного підприємства у 2013 році має бути не нижчим, ніж 86551 тис. грн.

На третьому етапі управління фінансовою стійкістю (рис. 1) плануються заходи щодо реалізації мети. За відсутності власних джерел у грошовій формі підприємство змушене використовувати позикові кошти в "нецільовому" напрямку, а це, безумовно, не сприяє поліпшенню стійкості його фінансового стану.

Для того, щоб виручені кошти за реалізовану продукцію використовувалися за цільовим призначенням, необхідно складати план використання коштів. У такий план заносяться статті зведеної калькуляції продукції, суми ПДВ, що підлягають сплаті в бюджет, а також планова величина валового прибутку.

Зведену калькуляцію можна скласти за різними методами: екстраполяції тренду, експертних оцінок, моделювання тощо. Для досліджуваного підприємства калькуляція була складена за методом екстраполяції тренду. У процесі аналізу калькуляції за минулі роки була виявлена тенденція зростання витрат, яку й переносимо на майбутній період. Величина планового валового прибутку була розрахована вище й склала 86551 тис. грн. Розмір ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет у 2013 році, за підрахунками експертів складе 188347 тис. грн. План використання коштів у 2013 році показаний у таблиці 2.

Таблиця 2. - План використання коштів підприємства на 2013 рік

№	Статті використання коштів	Сума, тис. грн	Частка статті в сумарній потребі, %
1	Матеріальні витрати	697150	58,07
2	Витрати на оплату праці	16855	1,40
3	Єдиний соціальний внесок	6389	0,53
4	Амортизація	51567	4,30
5	Інші витрати	83225	6,93
6	Адміністративні витрати	67055	5,59
7	Витрати на збут	3394	0,28
8	Валовий прибуток	86551	7,21
9	ПДВ	188347	15,69
10	Потреба в коштах	1200533	100

Якщо керуватися питомою вагою кожної статті плану (табл. 2), виручка та отримані аванси розподіляються за окремими напрямками, кожен із яких має своє цільове призначення (окрема стаття плану використання коштів). Тобто кожна стаття плану отримує своє джерело фінансування. Стає зрозумілим, скільки коштів із тих, що надійшли, може бути спрямовано на оплату сировини й матеріалів, виплату заробітної плати, перерахування ПДВ і неподаткових платежів, фінансування адміністративних витрат та витрат на збут. Валовий прибуток, закладений у такий план, також отримує грошове наповнення.

Таким чином, щоб не було плутанини, що сплачувати в першу чергу - сировину та матеріали, заробітну плату або податки, - необхідно суворо дотримуватися прийнятої структури плану використання коштів та не допускати фінансування окремих статей за рахунок інших. Саме тому встановлення верхньої межі за кожною статтею гарантує не тільки наявність джерела платежу та недопущення витрат понад установленний показник, але також отримання запланованої суми прибутку в грошовій формі, що є запорукою стійкого фінансового стану підприємства.

Для реалізації розробленого плану використання коштів необхідно скласти платіжний календар, у якому відображаються надходження й видатки грошових коштів за сумами та строками [4].

Складемо помісячний платіжний календар "ТПК Укрсплав" на 2013 рік (табл. 3). Обсяги надходжень виручки та авансів досліджуваного підприємства, а також помісячні видатки коштів розраховані на основі прогнозу, який було побудовано за допомогою методу екстраполяції на основі аналізу даних про щомісячні обсяги виробництва та обсяги продажів досліджуваного підприємства у 2009-2012 роках.

Варто зазначити, що в платіжному календарі всі надходження розподіляються між видатковими статтями за структурою, указаною в таблиці 2, а річні суми за кожною такою статтею дорівнюють сумам, указаним у плані використання коштів підприємства (табл. 2).

Із таблиці 3 видно, що у підприємства із січня до липня спостерігається надлишок грошових коштів, які можна покласти на депозит до запитання та отримати додатковий дохід у вигляді відсотків. Із серпня на підприємстві виникає потреба в кредиті.

Таким чином, платіжний календар дозволяє раціонально розподіляти грошові надходження підприємства, отримати заплановану суму прибутку, тобто збільшити власний капітал, а також мінімізувати кре-

диторську заборгованість. Саме така мета й була встановлена на другому етапі реалізації механізму управління фінансовою стійкістю (рис. 1).

Платіжний календар на підприємстві може складатися не тільки помісячно, але й на кожен день планового періоду. При цьому розрахунок планових показників рекомендується автоматизувати, щоб можна було оперативно вносити необхідні корективи.

Після складання платіжного календаря розробляються планові форми фінансової звітності підприємства (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про власний капітал), які є необхідними для оцінки фінансової стійкості за умов реалізації розроблених заходів.

По-перше, складемо плановий звіт про фінансові результати підприємства на плановий рік. Вихідні дані для такого звіту можуть бути взяті з річного платіжного календаря: виручка від реалізації продукції (сума авансів та сплати за відвантажену продукцію), ПДВ, валовий прибуток, адміністративні витрати та витрати на збут. Так, планова виручка від реалізації у 2013 році продукції дорівнює 1130084 тис. грн, ПДВ складає 188347 тис. грн, валовий прибуток - 86551 тис. грн, адміністративні витрати та витрати на збут - 67055 тис. грн та 3394 тис. грн відповідно. Статті, яких бракує, були розраховані методом екстраполяції тренду. Плановий звіт про фінансові результати "ТПК Укрсплав" показаний у таблиці 4.

Визначення прогнозного чистого прибутку (ЧП) дозволяє розрахувати власний капітал (ВК) підприємства у 2013 році. При цьому відомо, що статутний капітал (СК) досліджуваного підприємства складає 21371 тис. грн, а непокриті збитки (НЗ) у 2012 році склали 7856 тис. грн:

$$\begin{aligned} BK_{2013} &= СК + НП_{2013} = СК + (ЧП_{2013} - НЗ_{2012}) = \\ &= 21371 + (33985 - 7856) = 21371 + 26129 = \\ &= 47500 \text{ (тис. грн)}, \end{aligned}$$

де $НП_{2013}$ - нерозподілений прибуток.

По друге, складемо плановий баланс підприємства на 2013 рік. Статті активу балансу були спрогнозовані методом екстраполяції тренду. Сума цих статей складе валюту балансу (ВБ). Власний капітал (ВК) склав 47500 тис. грн. Позиковий капітал (ПК) підприємства розраховується за формулою:

$$ПК = ВБ - ВК, \quad (5)$$

Плановий агрегований баланс "ТПК Укрсплав" на 2013 рік показаний у таблиці 5.

Таблиця 3. - Платіжний календар підприємства на 2013 рік

№	Статті	Сума, тис. грн												річна сума
		січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	
Надходження														
1	Залишок коштів на поточному рахунку в банку	47550	37328	32915	26657	18123	13802	9118	6895	0	0	0	0	192388
2	Сплата за відвантаженою продукцією	106793	81366	91537	91537	71195	76281	81366	111878	71195	81366	91537	61025	1017076
3	Аванси, отримані від покупців, замовників	9041	10171	10171	7911	8476	9041	12431	7911	9041	10171	6781	11866	113008
4	Відсотки за депозитом		93	82	67	45	35	23	17	0	0	0	0	362
Разом надходжень		163384	128958	134705	126171	97839	99158	102938	126701	80236	91537	98317	72890	1322834
Напрямки використання коштів (потреба в коштах / наявні кошти)														
1	Матеріальні витрати (56,1 %)	73201	55772	62743	62743	48800	52286	55772	76686	48800	55772	62743	41829	697150
2	Витрати на оплату праці (1,4 %)	1770	1348	1517	1517	1180	1284	1348	1854	1180	1348	1517	1011	18855
3	Єдиний соціальний внесок (0,5 %)	2294	1811	1891	1771	1374	1392	1445	1779	1126	1285	1380	1023	18571
4	Амортизація (4,3 %)	671	511	575	575	447	479	511	703	447	511	575	383	6399
5	Інші витрати (6,9 %)	869	686	717	671	521	528	548	674	427	487	523	388	7039
6	Адміністративні витрати (5,6 %)	5415	4125	4641	4641	3610	3868	4125	5672	3610	4125	4641	3094	51567
7	Витрати на збут (0,3 %)	7018	5539	5786	5419	4203	4259	4422	5442	3446	3932	4223	3131	56820
8	Валовий прибуток (7,2 %)	8739	6658	7490	7490	5826	6242	6658	9155	5826	6658	7490	4993	83225
9	ПДВ (15,7 %)	11326	8940	9338	8747	6783	6874	7136	8783	5562	6346	6816	5053	91704
10	Адміністративні витрати (5,6 %)	7041	5364	6035	6035	4694	5029	5364	7376	4694	5364	6035	4023	67055
11	Витрати на збут (0,3 %)	9126	7203	7524	7047	5465	5538	5750	7077	4482	5113	5491	4071	73887
12	Валовий прибуток (7,2 %)	356	272	305	305	238	255	272	373	238	272	305	204	3394
13	ПДВ (15,7 %)	462	365	381	357	277	280	291	358	227	259	278	206	3741
14	Відсотки за кредитом	9088	6924	7790	7790	6059	6491	6924	9521	6059	6924	7790	5193	86551
15	Витрати на збут (0,3 %)	11779	9297	9711	9096	7054	7149	7421	9134	5785	6599	7088	5255	95368
16	Відсотки за кредитом	19776	15068	16951	16951	13184	14126	15068	20718	13184	15068	16951	11301	188347
17	Витрати на збут (0,3 %)	25633	20232	21133	19795	15350	15557	16150	19878	12588	14361	15425	11436	207538
18	Відсотки за кредитом	0	0	0	0	0	0	0	0	476	856	1332	2315	4979
19	Разом витрат	126056	96043	108048	108048	84037	90040	96043	132059	84513	96899	109380	74347	1205513
20	Перевищення надходжень над видатками	37328	32915	26657	18123	13802	9118	6895	-5357	-4277	-5362	-11063	-1457	117322
21	Потреба в кредиті	0	0	0	0	0	0	0	5357	4217	5362	11063	1457	27516

Таблиця 4. - Плановий звіт про фінансові результати підприємства

Стаття	Сума, тис. грн
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1 130 084
Податок на додану вартість	188 347
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	941 737
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	855 186
Валовий прибуток	86 551
Інші операційні доходи	106 249
Адміністративні витрати	67 055
Витрати на збут	3 394
Інші операційні витрати	104 175
Фінансові результати від операційної діяльності	18 176
Інші фінансові доходи	1 273
Інші доходи	25 518
Фінансові витрати	467
Інші витрати	1 482
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	43 018
Податок на прибуток від звичайної діяльності	9 033
Чистий прибуток	33 985

Таблиця 5. - Плановий агрегований баланс підприємства

Статті активу балансу	Сума, тис. грн	Статті пасиву балансу	Сума, тис. грн
Майно - всього, у тому числі:	1595948	Джерела майна - всього, у тому числі:	1595948
1. Необоротні активи	676342	1. Власний капітал	47500
2. Оборотні активи	919606	1.1. Статутний капітал	21371
2.1. Запаси	674101	1.2. Нерозподілений прибуток	15370
2.2. Дебіторська заборгованість	192652	2. Позиковий капітал	1548448
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	52853	2.1. Короткострокові кредити та позики	1548448

Після складання планового балансу перейдемо до четвертого етапу реалізації механізму управління фінансовою стійкістю (рис. 1) - оцінки рівня фінансової стійкості за умов реалізації розроблених вище

заходів. Результати розрахунку прогнозного індикатора фінансової стійкості для "ТПК Укрсплав" за формулою (3) показані в таблиці 6.

Таким чином, за умов реалізації всіх етапів ме-

Таблиця 6. - Розрахунок прогнозного індикатора фінансової стійкості підприємства

Ранг, G_j	Коефіцієнти, X_j	Прогнозне значення показника	Еталон, X_j^e	Вагомість, f_j
1	Коефіцієнт автономії	0,030	0,5	0,25
2	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,07	1	0,21
3	Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	-1,95	0,5	0,18
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-13,24	0,3	0,14
5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0	0,4	0,11
6	Коефіцієнт стабільної структури оборотних активів	-0,68	0,1	0,07
7	Індекс постійного активу	14,24	0,9	0,04
Індикатор фінансової стійкості		17,43	-	-

ханізму управління фінансовою стійкістю значення індикатора фінансової стійкості очікується на рівні 17,43, що в 3,5 раза менше показника 2012 року (табл. 1). Таке значення індикатора свідчить про те, що у 2013 році відхилення фактичних коефіцієнтів фінансової стійкості від оптимальних буде в 3,5 раза меншим, ніж у 2012 році, що позитивно характеризує зміни, які передбачаються. Нагадаємо, що за відсутності механізму управління фінансовою стійкістю та при збереженні існуючої динаміки розвитку "ТПК Укрсплав" у 2009-2012 роках, значення індикатора у 2013 році склало б 40,11.

Таким чином, розроблену систему заходів слід уважати ефективною й такою, яка дозволить підвищити стійкість фінансового стану підприємства. Ви-

ходячи із цього, можна переходити до п'ятого етапу управління фінансовою стійкістю (рис. 1), а саме - до реалізації розроблених заходів.

Важливим у процесі управління фінансовою стійкістю є моніторинг (шостий етап реалізації механізму управління). На цьому етапі здійснюється контроль за виконанням завдань, аналізуються фактично досягнуті показники фінансової стійкості та їх відповідність цілям підприємства, визначаються результати від реалізації розроблених заходів та при необхідності робиться їх оперативне корегування.

Висновки

Отже, наведена послідовність етапів реалізації механізму управління фінансовою стійкістю є ефек-

тивною та може застосовуватись у реальних умовах господарювання. Розроблені заходи повинні забезпечити стабільність функціонування та розвитку підприємства, що характеризується постійним зростанням прибутку, збереженням платоспроможності й кредитоспроможності, підтриманням фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі.

У процесі реалізації механізму управління фінансовою стійкістю застосовуються такі методи, як планування, оцінка та прогнозування. Виходячи із цього, напрямком подальших досліджень є детальне вивчення зазначених методів та встановлення особливостей їх використання в процесі управління фінансовою стійкістю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Тищенко О. М. Моделювання оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства / О. М. Тищенко, Л. О. Норік

// Вісник Національного університету "Львівська політехніка". - 2009. - № 640. - С. 406-415.

2. Хомів О. В. Аналіз показників фінансової стійкості роздрібних торговельних підприємств / О. В. Хомів // Науковий вісник НЛТУ України : Збірник науково-технічних праць. - 2011. - Вип. 21.13. - С. 332-337.

3. Недосекин А. О. Применение теории нечетких множеств к задачам управления финансами [Електронний ресурс] : Матеріали журналу "Аудит і фінансовий аналіз", № 2, 2000 р. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу : <http://www.cfin.ru/press/afa/2000-2/08-1.shtml>

4. Грачев А. В. Организация и управление финансовой устойчивостью. Роль финансового директора на предприятии [Електронний ресурс] : Матеріали журналу "Фінансовий менеджмент", № 1, 2004 р. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу : <http://www.finman.ru/articles/2004/1/751.html>.

5. Brigham E. Financial Management / E. Brigham, M. Ehrhardt. - 10th edn. - Harcourt, 2002.

6. Van Horne J. Financial Management / J. Van Horne, John M. Wachowicz. - 13th edn. - FT Prentice Hall, 2008.

T. Ruban, I. Bilobrova, K. Kandyba

THE MANAGEMENT MECHANISM OF ENTERPRISE'S FINANCIAL FIRMNESS

In the article is considered the sequence of the stages of realization the management mechanism off in financial firmness, shown features of use this mechanism for the conditions of enterprise of the aluminum industry.

Key words: financial firmness, management mechanism of financial firmness, the indicator of financial firmness, payment schedule.

© Т. Рубан, І. Білоброва, К. Кандиба
Надійшла до редакції 28.11.2012

УДК 316.422.44:338.432

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

ТЕТЯНА СОКОЛЬСЬКА,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Білоцерківського національного аграрного університету*

У статті розглянуті теоретичні засади та особливості економічного росту в аграрній сфері, визначена система показників, що його характеризує. Досліджено сучасний стан діяльності сільськогосподарських підприємств та перспективи їх розвитку. Визначено основні підходи до управління економічним ростом, які можуть бути застосовані в процесі формування відповідного концептуального підходу до державного управління цим процесом в аграрній сфері.

Ключові слова: економічний ріст, сільське господарство України, модернізація, управління економічним розвитком.

Постановка проблеми. На сучасному етапі проблема економічного розвитку України є надзвичайно актуальною. В умовах, коли однією з першочер-

гових задач є подолання диспропорцій в економічному розвитку нашої держави і провідних європейських країн, слід пам'ятати, що важливо не тільки до-